

Konuşma

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu, Merkez Bankası Başkanı

Enflasyon Raporu Bilgilendirme Toplantısı 2022-II

28 Nisan 2022, Ankara

Kıymetli Basın Mensupları, Saygıdeğer Katılımcılar,

Bu yıl ikincisini düzenlediğimiz Enflasyon Raporu Bilgilendirme toplantısına hoş geldiniz.

Fiziki olarak katılım sağlayan ve ekranları başında bizleri takip eden misafirlerimizi de selamlayarak toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Konuşmama politikalarımızın gerekçelerini oluşturan makroekonomik görünümle ilgili değerlendirmelerimizi aktararak başlayacağım. Ardından orta vadeli enflasyon tahminlerimize ilişkin açıklamalarda bulunacak ve son olarak politikalarımızla ilgili genel bir değerlendirme yapacağım. Sizlerden gelecek olan soruları da cevapladıktan sonra inşallah toplantımızı verimli bir şekilde bitirmeyi planlıyorum.

Makroekonomik Görünüm

Şubat ayında çatışmaya dönüşen jeopolitik riskler salgının ardından tedarik zincirlerindeki aksamaların artmasına ve arz kısıtlarının yeniden kötüleşmesine neden olmaktadır. Çin'de artan vaka sayıları neticesinde alınan karantina önlemlerinin genişletilmesi de arz sürekliliğindeki bozulmayı derinleştirmektedir. Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmanın başta Euro bölgesi olmak üzere küresel ekonomiyi emtia fiyatları, tedarik ve ticaret kanallarıyla etkilemesi küresel büyüme görünümü üzerindeki riskleri artırmaktadır. Bu doğrultuda, ticaret ortaklarımızdaki büyüme beklentileri de önceki Rapor dönemine göre aşağı yönlü güncellenmektedir.

Salgın sürecinde tedarik problemleri sonucunda artan enflasyon, jeopolitik risklerin artışını takiben bu kez emtia fiyatları kanalıyla yükselmektedir. Bölgesel çatışmaların tetiklediği güçlü negatif arz şokları küresel hammadde fiyatlarında büyük artışlara yol açmıştır. Dünya genelinde gerek manşet gerekse çekirdek enflasyon oranları yüksek seviyelere ulaşmıştır. Diğer taraftan salgının etkilerinin zayıflamasıyla ortadan kalkması beklenen arz ve tedarik sorunları henüz düzelmeye eğilimine girmemiştir. Aynı zamanda, jeopolitik riskler de bahsedilen kanallarla enflasyonu olumsuz etkilemeye devam etmiştir.

Saygıdeğer Katılımcılar,

Konuşmama yurt içi makroekonomik görünümle devam etmek istiyorum. 2021 yılının dördüncü çeyreğinde salgın sonrası normalleşme sürecinin devamı ve dış talebin de desteğiyle iktisadi faaliyet güçlü seyretmiş ve 2021 yılı büyümesi yüzde 11 olarak gerçekleşmiştir.

Üretim tarafında, dördüncü çeyrekte yıllık büyümeye en yüksek katkı hizmetler ve sanayi sektörlerinden gelmiştir. Harcama tarafında ise dördüncü çeyrekte hem iç hem de dış talep yıllık büyümeye katkı sağlamıştır. Net ihracat yıllık büyümeye dördüncü çeyrekte 4,2 puan katkı vermiştir. Böylece, Türkiye 2021 yılı dördüncü çeyreğinde OECD ülkeleri arasında net ihracatın yıllık büyümeye en fazla katkı yaptığı ülkeler arasında yer almıştır.

Birinci çeyreğe ilişkin veriler iktisadi faaliyetin kompozisyonundaki iyileşme eğiliminin devam ettiğine işaret etmektedir. Bu dönemde, iç talep bir miktar ivme kaybetmekle birlikte üretim dış talebin katkısıyla gücünü korumuştur. Sanayi üretimi Ocak-Şubat ayları ortalaması mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış olarak bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 2 oranında artmıştır. Takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi ise ilk çeyrekte yıllık bazda yüzde 13,3 oranında kuvvetli artış kaydetmiştir. Üretimde gözlenen bu artış imalat sanayinin geneline yayılırken ihracatçı sektörlerde sanayi üretimi daha güçlü seyretmektedir. Sanayi ciro endeksleri de yurt dışı talebin sanayi üretimini olumlu etkilediğini göstermektedir. Sanayi üretimi uzun süredir devam eden arz kısıtlarına rağmen esnek ve dayanıklı yapısıyla büyümeyi ve işgücü piyasasını desteklemektedir.

Yatırım harcamaları güçlü bir artış eğilimindedir. Potansiyel büyümenin sürükleyicilerinden makine-teçhizat yatırımları 2019 yılının son çeyreğinden bu yana dokuz çeyrektir yıllık bazda üst üste artış kaydetmektedir. Söz konusu dönemde makine-teçhizat yatırımlarının yıllık bazda ortalama büyüme oranı yaklaşık yüzde 20 seviyesinde olmuştur. Diğer taraftan, net ihracat gibi cari dengeyi destekleyen bileşenlerin katkısı salgın sonrasında yüksek seviyelerde gerçekleşmiştir. Bu durum büyümenin kompozisyonunda sürdürülebilir bileşenlerinin güçlendiğine işaret etmektedir. 2021 yılında makine-teçhizat yatırımları ve net ihracatın gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı yüzde 17,4'e çıkarak son on yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Anket verileri, Nisan ayı itibarıyla firmaların gelecek dönem yatırım harcamalarını artırmayı planladığına işaret etmektedir. Bu eğilimin yatırım mali üreten ve ihracatçı sektörler başta olmak üzere tüm sektörler yayılarak güçlendiğini gözlemliyoruz. Ocak-Şubat ayları ortalamasıyla bakıldığında yatırım malları ithalatında ve sermaye malları başta olmak üzere sanayi üretiminde görülen artışlar sabit sermaye malları talebinin güçlü seyrettiğini teyit etmektedir.

Kapasite kullanım oranları bazı sektörlerde tarihsel ortalamalarının üzerine çıkmıştır. İlave kapasite ihtiyacının önümüzdeki dönemde de yatırım talebini destekleyebilecek bir unsur olduğunu değerlendiriyoruz. Bu çerçevede, artan yatırım ihtiyacının uzun vadeli Türk lirası yatırım kredileriyle karşılanması önem arz etmektedir.

Kompozisyonu güçlenen büyümenin işgücü piyasasına yansımaları da memnuniyet vericidir. Yurt içi üretim ihracatın katkısıyla güçlü seyrederken ekonomimizin istihdam oluşturma kapasitesinin sürekli arttığını görüyoruz. Şubat ayı itibarıyla son bir yılda mevsimsellikten arındırılmış olarak istihdam 2,4 milyon kişi kadar artış göstermiştir. Bu dönemde işgücüne katılım oranı artarken işsizlik oranı yüzde 13,2'den yüzde 10,7'ye gerilemiştir. Türkiye salgın sonrasında OECD ülkeleri arasında istihdamını en fazla artıran ülke olmuştur. Yüksek frekanslı veriler, istihdam görünümündeki iyileşmenin ve işgücü piyasasındaki olumlu seyrin iktisadi faaliyet görünümüyle uyumlu olarak sürdüğüne işaret etmektedir.

Salgın sonrası istihdam artışlarına sanayi sektörü güçlü katkı verirken, anketler imalat sanayinde istihdam beklentilerinin yüksek seviyelerde olduğunu gösteriyor. Bu çerçevede, önümüzdeki dönemde istihdamın artışının devam edeceğini öngörüyoruz.

İhracata dayalı büyüme sürdürülebilir fiyat istikrarı için önem arz etmektedir. Türkiye ekonomisi komşu, yakın bölgedeki veya emsal ülkelerle karşılaştırıldığında imalat sanayinin ihracattaki payı, ihracat yapılan ürün ve pazar sayısı ile ihracat çeşitliliği bakımından öne çıkmaktadır. Türkiye'nin ihracatında imalat sanayi ürünlerinin payı yaklaşık yüzde 78 ile diğer emsal ve çevre ülkelerin çoğuna kıyasla daha yüksektir. Ülkemiz, iki yüzden fazla ülkeye 4300 civarında çeşitte ürün satarak benzer ülkelere kıyasla daha yüksek bir pazar ve ürün çeşitlenmesine ulaşmıştır. En fazla ihracat yapılan üç ürünün toplam ihracat içindeki payının yaklaşık yüzde 29 gibi görece düşük bir oranda olması ise ihracatının belli ürünlerde yoğunlaşmadığına işaret etmektedir. Salgın döneminde Türkiye'nin küresel ticaretteki konumu önem kazanmış, ekonomimizin sahip olduğu görece avantajları değerlendirebileceği bir fırsat penceresi oluşmuştur. Bu dönemde ekonomimiz hızla bölgesel bir üretim merkezine dönüşmektedir.

Türkiye büyümesinin yapısında ihracat odaklı önemli bir dönüşüm yaşamaktadır. İhracatımız 2021 yılında 225 milyar dolara ulaşırken salgın öncesi döneme kıyasla ihracattaki büyüme OECD ülkeleri arasında en iyi performanslardan birini göstermiştir.

İhracatımız, salgın döneminde yakaladığı artış eğilimini 2022 yılının ilk çeyreğinde yükselen bölgesel risklere rağmen korumuştur. Bölgesel çatışmanın etkileriyle kaçınılmaz olarak Rusya ve Ukrayna'ya olan ihracatımız azalırken, aynı dönemde AB'ye olan ihracatımız belirgin artış göstererek ihracattaki olası kayıplar çok kısa süre içinde telafi edilebilmiştir. Bununla birlikte jeopolitik gelişmelerin etkisiyle enerji fiyatlarındaki rekor artışların ivmelenerek sürmesi sonucunda ithalat ilk çeyrekte yükselmiştir. Altın ve enerji hariç tutulduğunda ara malları ithalatı, enerji dışı emtia fiyatlarındaki artışlara paralel olarak yükselişini sürdürmüştür, tüketim ve yatırım malları ithalatı nispeten daha sınırlı artmıştır.

Sürdürülebilir cari dengenin kalıcı fiyat istikrarı için kritik önemde olduğunu değerlendiriyoruz. Dış ticaretimizi fiyat etkilerinden arındırarak miktar bazında incelediğimizde ihracat miktarının ithalata kıyasla belirgin bir iyileşme sağladığını görüyoruz. 2021 yılında altın hariç ihracat miktarı yüzde 21,3 oranında artarken altın hariç ithalattaki yıllık artış yüzde 4,4 oranında gerçekleşmiştir. Bununla uyumlu olarak iş ve fiyat çevrimlerinden arındırılmış temel cari denge göstergesi 2021 yılı sonunda ilk defa pozitif olmuştur. 2021 yılının ikinci yarısında aşılamanın yaygınlaşması ve seyahat kısıtlamalarının gevşetilmesiyle ivmelenen yabancı ziyaretçi sayısındaki artış eğilimi gücünü korumaktadır. Böylelikle hizmetler dengesinin cari dengeye sunduğu olumlu katkı artarak sürmektedir. Öte yandan, cari işlemler dengesinde enerji fiyatlarından kaynaklanan riskler devam etmektedir. Uzun dönemli eğilimi gösteren 12 aylık birikimli cari işlemler açığı yükselen enerji fiyatlarının etkisiyle son aylarda artmıştır. Altın ve enerji hariç bakıldığında ise yıllık cari dengedeki iyileşmenin sürmekte olduğu görülmektedir.

Liralaşma stratejimizin en önemli bileşenlerinden biri de kredilerin iktisadi faaliyetle uyumlu hareket etmesini sağlamaktır. Sürdürülebilir cari dengenin tesis edilmesi için uzun vadeli Türk lirası kaynaklarının yatırımlara, ihracata, kapasite artışlarına ve özellikle KOBİ'lere yönlendirilmesi kritik önemdedir. Liralaşma stratejisi çerçevesinde kredilerin büyüme hızı ve kompozisyonu fiyat istikrarı ve finansal istikrarla uyumlu hale getirilecektir. Yılın ilk çeyreğinde firmalara verilen kredilerdeki artış kredi büyümesinin en önemli belirleyicisi olmuştur. Nisan ayı itibarıyla kur etkisinden arındırılmış ticari kredi ve tüketici kredisi büyüme hızları sırasıyla yüzde 47,9 ve yüzde 17,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Jeopolitik riskler neticesinde küresel emtia fiyatlarındaki artışlar işletme sermayesi talebini artırarak ticari kredilerdeki artışta önemli rol oynamıştır. Bununla birlikte, ticari kredi büyümesi enflasyona kıyasla daha yavaş seyretmiştir. Diğer taraftan, ticari kredilerdeki ivmelenmenin iktisadi faaliyetle uyumlu olmayan kısmından duyduğumuz rahatsızlığı PPK kararlarında dile getirmiş ve son karar metnimizde makroihtiyati araçlarımızı bu doğrultuda güçlendireceğimizi belirtmiştik. Bu kapsamda kredilerin üretim, yatırım ve ihracat için kullanılmasına yönelik makroihtiyati tedbirlerimizi kararlılıkla uygulamaktayız.

Saygıdeğer Basın Mensupları, Değerli Katılımcılar,

Şimdi enflasyon görünümünü kısaca değerlendireceğim.

Tüketici enflasyonu yılın ilk çeyreğinde yüzde 61,14 olarak gerçekleşmiş ve tüm alt gruplarda artışlar gözlenmiştir. Mevsimsellikten arındırılmış veriler ise aylık artışların yüksek seyretmekle birlikte yavaşlama eğiliminde olduğunu göstermektedir. Yılın ilk çeyreğinde enerji ve gıda başta olmak üzere küresel emtia fiyatlarındaki güçlü artışlar enflasyondaki yükselişin ana belirleyicisi olmuştur. Nitekim, uluslararası emtia fiyatlarında Mart ayında tarihsel olarak en yüksek aylık artışlardan biri kaydedilmiştir. İthalat fiyatlarındaki artışın yanı sıra, yüksek seyreden taşımacılık maliyetleri ve tedarik sürecindeki aksaklıklar gibi arz yönlü unsurlar enflasyon görünümünü

olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Emtia fiyatlarındaki keskin artışlara bağlı olarak enflasyondaki yükselişte enerji ve gıda grupları öne çıkmıştır.

Değerli Katılımcılar,

Orta vadeli tahminlerimize geçmeden önce, enflasyonun temel makro belirleyicilerine ilişkin değerlendirmelerimize yer vermenin faydalı olacağını düşünüyorum. Yaptığımız analizler enflasyondaki yükselişin temel belirleyicilerinin küresel emtia fiyatları, döviz kuru ve arz yönlü aksaklıklar olduğuna işaret etmektedir.

Yılın ilk çeyreğinde ithalat birim değer endeksi emtia fiyatlarını takiben belirgin artışlar göstermiş ve enflasyonu yukarıya çeken esas unsurlardan biri olmuştur. Emtia piyasalarındaki arz-talep dengesizlikleri nedeniyle süregelen fiyat artışları, Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmayla birlikte daha da güçlenmiştir. Enerji endeksi yüzde 44 oranında çeyreklik yükselişe öne çıkarken emtia fiyat artışlarının alt endeksler geneline yayıldığını görüyoruz.

Şubat ayı sonunda sıcak çatışmaya dönen jeopolitik gelişmelerle birlikte gıda fiyatlarına ilişkin riskler belirginleşmiş, başta buğday ve ayçiçek yağı olmak üzere uluslararası tarımsal emtia fiyatlarında yüksek artışlar gözlenmiştir. Bu dönemde, uluslararası gıda fiyatları tarihsel olarak en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Küresel arz zincirlerindeki aksaklıkların yılın ilk çeyreğinde de sürdüğünü görüyoruz. Jeopolitik sorunların yanı sıra artan vakalar nedeniyle Çin'in salgın tedbirlerini sıkılaştırılması, tedarik sürelerinde iyileşmeyi sınırlamakta ve uluslararası taşımacılık maliyetlerinin yüksek seviyelerini korumasına neden olmaktadır. Küresel sorunların yanı sıra yurt içi enerji fiyatlarındaki gelişmeler de üretici fiyatları üzerinde baskı oluşturmaktadır.

Merkez Bankası bünyesinde takip ettiğimiz çıktı açığı göstergeleri 2021 yılının son çeyreğinde potansiyelin üzerinde bir ekonomik aktiviteye işaret etmiştir. Geçtiğimiz yıl canlı seyreden iç talep koşullarının 2022 yılının ilk çeyreğinde yavaşladığını görüyoruz. Bu dönemde dış talep, jeopolitik gelişmelere karşın gücünü korumuş, mal ihracatının güçlü seyrine hizmet ihracatındaki toparlanma eşlik etmiştir.

Kredi kullanımında gözlenen yavaşlama 2021 yılı son çeyreğinde tersine döndükten sonra 2022 yılının ilk aylarında yükseliş eğilimine girmiş ve iktisadi faaliyeti destekleyen unsurlardan biri olmuştur. Sektörel kısımlar incelendiğinde, kredi gelişmelerini TL cinsinden firma kredilerinin sürüklediği izlenmiştir. Bireysel kredilerin tarihsel ortalamasına yakın bir seyir izlemesiyle enflasyon üzerinde tüketici kredisi kaynaklı etkiler ılımlı seyretmiştir.

Yılın ilk çeyreğinde çıktı açığı göstergeleri bir önceki çeyreğe kıyasla yavaşlasa da pozitif bölgede kalmaya devam etmiş, talep koşullarının enflasyondaki yükselişe etkisi döviz kuru, küresel emtia fiyatları, arz yönlü aksaklıklar gibi diğer ana belirleyicilere kıyasla düşük olmuştur.

Orta Vadeli Tahminler

Değerli Katılımcılar, buraya kadar özetlediğim çerçevede para politikası gelişmelerini de kısaca değerlendirdikten sonra orta vadeli tahminlerimize geçmek isterim.

Aralık ayı iletişimimizde de belirttiğimiz gibi arz yönlü ve para politikası etki alanı dışındaki arazi faktörlerin fiyat artışları üzerinde oluşturduğu geçici etkilerin ima ettiği alanın kullanımını tamamladık. Ocak-Nisan arasında bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 14 düzeyinde sabit tutulmasına karar verdik.

Merkez Bankası fonlaması sade bir operasyonel çerçevede Açık Piyasa İşlemleri ve para takası işlemleri kanalıyla yapılmış, gecelik faizler Merkez Bankası politika faizi civarında oluşmuştur. Merkez Bankasının öngörülebilir likidite yönetimi sayesinde Borsa İstanbul gecelik repo faizleri, politika faizi etrafında dalgalanmaya devam etmiştir.

Orta vadeli tahminler üretilirken, başlangıç noktası olarak şimdiye kadar özetlediğim iktisadi görünümü esas aldık. İthalat fiyatları, gıda fiyatları, küresel büyüme ve maliye politikası gibi dışsal unsurlar için varsayımlarımızı gözden geçirdik ve güncelledik.

Sıcak çatışma ortamına dönüşen Ukrayna ve Rusya arasındaki gerginliğin etkisiyle uluslararası emtia fiyatları geçtiğimiz Rapor dönemine göre belirgin bir şekilde yükselmiştir. Yılın ilk çeyreğinde elektrik ve doğal gaz fiyatlarında yüksek artışlar görülmüştür. Tahminlerimizde baz aldığımız vadeli fiyat eğrileri, ham petrol fiyatlarının önümüzdeki dönemde Ocak Enflasyon Raporu varsayımlarının önemli bir oranda üzerinde kalacağına işaret etmektedir. Bu doğrultuda, ham petrol fiyatlarına ilişkin varsayımlarımızı 2022 yılında ortalama 102,2; 2023 yılında ise ortalama 93,9 ABD doları olarak güncelledik. Enerji dışı emtia fiyatları arz-talep uyumsuzluğu, taşımacılık maliyetlerindeki artışlar, jeopolitik gelişmeler ve tarımsal kuraklığa bağlı olarak yükselişine devam etmektedir. İthalat fiyatlarının genel seviyesine ilişkin varsayımlarımız da yukarı yönlü güncellenmiştir.

Jeopolitik riskleri, uluslararası gıda fiyatlarında süregelen artışların birikimli etkilerini ve tarımsal kuraklık gelişmelerini dikkate alarak gıda fiyatlarına yönelik varsayımlarımızı 2022 ve 2023 yılları için yukarı yönlü güncelledik.

Küresel iktisadi faaliyet üzerinde, jeopolitik riskler, artan enerji maliyetleri ve olası arz sıkıntılarında dair belirsizliklerin artmasına bağlı olarak dış talebe ilişkin varsayımlarımızı geçtiğimiz Rapor dönemine göre aşağı revize ettik. Ayrıca, küresel enflasyondaki artışa bağlı olarak 2022 yılında finansal koşulların bir önceki Rapor döneminde öngörülenden daha sıkı olacağını varsaydık.

Tahminler üretilirken, makroekonomik politikaların orta vadeli bir perspektifle enflasyonu düşürmeye odaklı, liralama adımları kapsamında koordineli bir şekilde belirlendiği bir görünüm esas aldık.

Değerli Katılımcılar,

Şimdi sizlerle, anlattığım bu çerçeve dâhilinde ürettiğimiz enflasyon tahminlerimizi paylaşacağım. Temel varsayımlarımız ve kısa vadeli öngörülerimiz çerçevesinde, para politikası duruşunun sürdürülebilir fiyat istikrarı hedefi doğrultusunda belirleneceği bir görünüm altında, küresel barış ortamının yeniden tesis edilmesi ve baz etkilerinin de ortadan kalkmasıyla enflasyonun kademeli olarak azalacağını ve hedeflere yakınsayacağını öngörüyoruz.

Tahminlerimize ilişkin belirtmek istediğim önemli bir unsur da tahmin aralıklarımıza ilişkindir. Enflasyon yükseldikçe enflasyon beklentilerindeki dağılım açılmakta, dolayısıyla enflasyonun tahmin edilebileceği aralık genişlemektedir. Bu durum tahmin patikamıza yansıtılmıştır.

Bu çerçevede, enflasyon tahmin aralığımızın orta noktaları 2022 yılı sonunda yüzde 42,8, 2023 yıl sonunda yüzde 12,9 ve 2024 yıl sonunda ise yüzde 8,3 seviyelerine tekabül etmektedir.

Böylece, 2022 yıl sonu enflasyon tahminini 19,6 puanlık güncellemeyle yüzde 23,2'den yüzde 42,8'e yükselttik. Bir önceki Rapor dönemine göre Türk lirası cinsinden ithalat fiyatlarına bağlı güncelleme enflasyon tahminini 5,5 puan artırırken; gıda fiyatları varsayımındaki artıştan 2,8 puan katkı gelmektedir. Diğer yandan, yönetilen/yönlendirilen fiyatlar, büyük ölçüde alkol-tütün fiyatları ile elektrik ve doğal gaz fiyatlarındaki artış kaynaklı olarak yıl sonu enflasyon tahminini 2,1 puan yukarı

çekerken başlangıç koşullarındaki güncellemenin enflasyon ana eğilimine katkısı tahminler üzerinde 9,3 puan artışa neden olmuştur. Ayrıca, çıktı açığındaki güncellemenin ise tahminlerimize 0,1 puan aşağı yönlü katkısı olmaktadır.

2023 yıl sonu enflasyon tahminini de yüzde 8,2'den yüzde 12,9'e yükselttik. Başlangıç koşullarındaki güncellemenin enflasyonun ana eğilimine etkileri, 2023 yıl sonu enflasyon tahminini 1,9 puan artırmaktadır. Diğer yandan, gıda enflasyonu varsayımındaki güncelleme, tahmini 0,7 puan yukarı çekmektedir. Türk lirası cinsinden ithalat fiyatları tahmine 2,2 puan yükseltici yönde katkıda bulunurken, çıktı açığındaki güncellemeler 0,1 puan düşürücü yönde etkilemektedir.

Saygıdeğer Katılımcılar,

Jeopolitik risklerin oluşturduğu arz kısıtları ve artan belirsizlikle küresel enflasyon yakın tarihin en yüksek seviyelerini aşmakta ve küresel büyüme beklentileri hızla bozulmaktadır. Bununla birlikte, ekonomimiz salgın sonrasında küresel ticaretteki konumunu güçlendirmekte ve büyümemizde yatırım ve net ihracatın katkısının artışıyla kendini gösteren yapısal bir gelişme yaşanmaktadır. Bu çerçevede, işgücü piyasası göstergeleri salgın sonrasında sürekli iyileşme kaydetmekte ve ekonominin istihdam oluşturma kapasitesindeki artış cari dengeyi kuvvetlendiren sektörler tarafından beslenmektedir. İhracat miktarı ithalat miktarına göre güçlü bir artış göstermekte, döngüsel etkilerden arındırılmış cari dengemiz fazlaya işaret etmektedir.

Yakın dönemde cari dengemiz üzerinde risk oluşturan ve bölgemizdeki çatışmalarla zirveye çıkan enerji ve hammadde fiyatları enflasyonu da olumsuz etkilemektedir. Küresel ekonomi açısından sürdürülebilir bulmadığımız enerji fiyat seviyelerinde normalleşme yaşandıkça enflasyondaki düşüş ve sürdürülebilir cari denge hedeflerimize ulaşacağız. Bu süreci liralama stratejisi çerçevesinde atacağımız güçlü adımlarla yürütmeye kararlıyız.

Konuşmamın son bölümünde Merkez Bankasının politika gözden geçirme sürecinin asli unsuru olan liralama stratejisi hakkında bilgilendirme yapacağım. Liralama Stratejimizin temel hatlarına 2022 yılı Ocak Enflasyon Raporunda yer vermiştik. Hanehalkı, firma ve banka bilançolarında milli paramızın ağırlığının kalıcı olarak artması ve ülkemizde tek ödeme aracının Türk lirası olması liralama stratejimizin nihai hedefidir.

Bildiğiniz gibi liralama stratejisi kapsamında gözden geçirme süreci tamamlanan bir dizi uygulamayı yakın zamanda hayata geçirdik. Türk lirası yükümlülükler için tutulan zorunlu karşılıkların sadece Türk lirası ile tesisi prensibi doğrultusunda, döviz cinsinden tesis edilmesi imkânını sonlandırdık. Reeskont kredilerimizin net ihracatçı firmalar için yalnızca belirlenen Türk lirası cinsi harcama alanlarında kullanımına izin vererek, Merkez Bankasının fonlaması kaynaklı yabancı para talebi oluşmamasını ve reeskont kredilerinin amacına uygun değerlendirilmesini sağladık.

2021 yılı Aralık ayında yabancı para ve altın mevduatların TL'ye dönüşümünü destekleyerek, TL mevduat tercihinin güçlenmesi yönünde önemli bir adım attık. Bu uygulama banka bilançolarındaki TL payını artırırken fonlama vadesini uzattı. Uygulamanın banka bilançolarını güçlendirmesi yoluyla finansal istikrara katkısını net bir şekilde görmekteyiz.

Liralama stratejimizin önemli bir bileşeni de uygun maliyetli ve uzun vadeli kredilerin üretim, yatırım ve ihracat artışlarıyla sürdürülebilir fiyat istikrarını desteklemesidir. Uzun vadeli ve uygun maliyetli Türk lirası kredilerin doğru bir kompozisyonla ve tabana yayılmış olarak iktisadi faaliyetle buluşması için makroihtiyati araçlarımızı güçlü bir şekilde kullanmaya devam ediyoruz.

Liralaşma stratejisi kapsamında gözden geçirme süreci devam eden likidite yönetiminin teminat yapısına yönelik atılacak adımlar teknik ekiplerimiz tarafından tamamlanmıştır. Çok yakın bir dönemde Para ve Kur Politikası metnindeki yol haritamız ile uyumlu olarak fonlama yapısında Türk lirası cinsinden kıymetlerin teminat olarak kullanımını ve talebini artırıcı ek adımlarımızı devreye alacağız.

Diğer taraftan Merkez Bankası olarak liralaşma kapsamında firmalarımızın ödemelerini Türk lirası ile yapmalarını önemsiyoruz. Para ikamesinin ve dövize endeksleme davranışının parasal aktarımı verimsizleştiren ve enflasyonu artıran zararlarının farkında olarak bu konuda son dönemde atılan adımları değerli buluyoruz.

Sağlam, güçlü ve istikrarlı Türk Lirasının altyapısını sağlamak kalıcı fiyat istikrarı hedefimize doğru en öncelikli eşiktir. Bir bütün olarak para politikası araçlarımızın etkinliğini arttıracak kapsamlı çalışmalarını tüm taraflarla birlikte yürütmekteyiz. Nihai amacımız bütün ekonomik birimlerimizin her türlü kararlarında lira dışında hiçbir para birimine gerek duymadan Türk lirası ile tasarruf yapabildikleri, tüm finansal kararlarını Türk lirası ile alabildikleri bir finansal mimariyi tamamlamaktır.

Konuşmamı bitirirken Para Politikası Kurulu üyelerimiz ve Araştırma ve Para Politikası Genel Müdürlüğü çalışanlarımız başta olmak üzere Rapor ve basın toplantısıyla ilgili hazırlıklarda görev alan ve de söz konusu politikaların geliştirilmesi için yüksek bir eforla emek veren tüm çalışanlarımıza huzurlarınızda şükranlarımı sunuyorum.

Bu vesileyle önümüzdeki günlerde idrak edeceğimiz Ramazan Bayramınızı tebrik ediyor; ülkemize ve tüm dünyaya sağlık, huzur ve esenlik getirmesini Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

şimdi sizlerden gelecek soruları, süremizi de göz önünde bulundurarak alabilirim.